

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna štev. 1 Din,
mesečno Din 3.—, celoletno
35 Din. — Za člané izvod
po 60 para.

Oglasi po dogovoru

ankirani
vremijeni
in fizicije.

Kopiranje ... račajo.
Reklamacije so poštine
proste.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Tajnik amsterdamske strokovne internacionale s. Sassenbach poseti dne 23. t. m. Ljubljano. Naše strokovne organizacije prirede člansko zborovanje, na katerem bo poročal naš odlični gost. Sestanek se bo vršil v Mestnem domu. Udeležba vseh naših organiziranih članov dolžnost.

Manifestacije.

Gotovo je glavno, da smo delavci zavedni, solidarni, da imamo dobre, močne in enotne organizacije. Gotovo je, da prihaja šele v drugi vrsti v poštev, da to svojo zavednost, solidarnost ter svojo dobro in borbena organizacijo tudi na zunanji pokažemo. Vendar brez pomena take manifestacije niso. Zunanji znaki naše notranje moči vlivajo omahljivec pogum, navdajajo nasprotnika z respektom in potegnejo ljudi, ki gredo z večino za seboj.

Zato tisti, ki pišejo o naših majskih slavnostih, ki so zgodovinski simbol borbene in odporne moči proletariata z omalovaževanjem, nimajo prav. Tudi zunanji znaki pomenijo mnogo, — prav zato je vpeljala n. pr. cerkev procesije. Zato mora tudi proletariati gojiti javne manifestacije. Naše delavstvo čuti, da je tako. Zato je še vedno po svojih najboljših močeh pripomoglo, da je svoj prvi maj, dostojno proslavilo in bo storilo isto gotovo tudi letos.

Če se pa s popolnim omalovaževanjem javnih manifestacij ne moremo strinjati, — pa jih na drugi strani tudi ne smemo tako precenjevati, da bi videli v njih stvar, ki je sama sebi namen.

Mi moramo pokazati prvega maja svetu silo svojega duha in moč svoje organizacije.

Ne smemo pa na prvi maj varati sebe in sveta in kazati, kakor našminkana lepota nekaj, česar ni.

Zato smo vedno priporočali, da bi šli letos na slavlje prvega maja tovarna za tovarno, obrat za obratom, organizacija za organizacijo. — ne pa, kakor tolpa radovednežev, ki gre za muziko.

Kar se skupnega praznovanja tiče, pa nismo bili proti temu, da ne bi praznovali naše in neodvisne organizacije majskega slavlja vsaj na skupnem prostoru.

V tem smislu smo pri političnih organizacijah, ki vodijo po starem običaju praznovanje prvega maja, tudi posredovali.

A obe skupini socialistične stranke ste se izrekli letos odločno proti temu, da bi praznovali prvi maj z neodvisnimi skupaj. Enake sklepe so napravila nekatera Osrednja društva. Položaj je sedaj tak, da moramo s tem dejstvom tudi mi računati. Naše posredovanje se ni posrečilo.

Zakaj je moralo priti tako?

Zato, ker so neodvisni skupno proslavo dosedaj še vsako leto, bodisi v govorih, bodisi v demonstracijah, izrabljali proti socialistom.

Predlanskim je bilo to v Ljubljani, lani v Zagorju in po drugod.

Naše organizacije.

Železničarji.

NEHAJTE

farbati železničarje! — Vi vsi, ki jim danes obljublimate deveta nebesa, če pristopijo vaši organizaciji, — vi, ki ste spravili železničarje v javnosti ob vse

Zato je razumljivo, če se kdo takih skupnih proslav polagoma naveliča.

Razumljiv pa je sklop socialistične stranke tudi iz načelnega stališča. Prvi maj moramo pokazati, koliko je solidarnost čutečega, z isto mislijo navdahnjenega, razredno zavednega proletariata. Ali moremo manifestirati danes to solidarnost z neodvisnimi?

Če se seje v duše neprenehoma sovraštvo, v organizacije pa razkol, — kako naj na prvega maja varamo sebe in druge, da to ni rodilo žalostnih posledic?

Naj se rana vidi, naj posije solnce na njo, da bo ozdravela — tako je sklepala socialistična organizacija, — naj pa se je ne skuša zakriti z listjem in zenuljo. In rane so res težke in velike!

V Sloveniji nas je bilo pred razkolom 30.000 strokovno organiziranih, ob razkolu so odcepili komunisti 2 tretjini, to je 20.000 in zapeljali to ogromno armado ob pečine, kjer se je žalostno razbila, tako da plavajo okrog le še žalostni ostanki, ki števila tisoč ne bodo dosti presegali. Mi pa smo armado, ki je ostala pod našim vplivom in z nami v zvezi, vkljub blatenju, vkljub reakciji, vkljub vsej teži časov skoro celo ohranili in imamo zaznamovati le malenkostne zgube.

Danes je popolnoma jasno, da bi danes še tega zdravega jedra ne bilo, ako bi bili zaplaval vsi skupaj — v pečine.

Socialistična stranka je hotela s svojo zahtev, da se ima praznovati prvi maj samostojno, jasno povedati, da je boljše, da plovemo ločeno, kakor da bi imeli zapluti vsi skupaj — v pečine. Vse te misli so zelo razumljive.

Česa se morajo neodvisni odvaditi?

Da nam v enomer pravijo, da je treba priti na sever, vkljub temu pa gredo na jug.

Z drugimi besedami: Da nam v enomer pravijo od enotnosti, — med tem ko širijo v agitaciji in tisku najstrupenejšo sovraštvo.

Tu je treba preokreniti — vse drugo bo prišlo samo od sebe.

Mi bomo pripravljali duše, tudi če bomo praznovali svoj maj sami, na to, da mora priti enkrat čas, ko se bratje, ki hodijo po blodnih potih povrnejo. Če bo tudi na drugi majski proslavi tako, — potem smo se že preokrenili, potem smo udihnili v srca in organizacije duha ljubezni in solidarnosti, — brez katererega so vse zunanje zveze fata morgana — varljivka, ki vodi v še hujše močvirje.

stanovske interese in danes le še moledujete v Beogradu. Desetletja ste razbijali na korist železniškim upravam stanovsko organizacijo.

Ob tej priliki se moramo spomniti tudi onih razdiralcev, ki so s puhlimi frazami o nepomirljivi klasni borbi in diktaturi proletariata begali železničarje, potem pa, kakor hitro jim je nudila Radikalna partija ugodnosti in osebne koristi, obrnili rdečo zastavo pa se prodali Pašičevi bradi.

Gospodje Deržić, Braudtner, Korosec, brata Žorga, Makuc, Baznik, Goslinčar, Beltram, pa lahko sedaj plešejo kolo na razvalinah nekdanj tako močne strokovne železničarske organizacije.

Ko je leta 1890 prišel glas med železničarje, da se je na Dunaju ustanovila železničarska organizacija, se je provinca skoraj soglasno pridružila tej za železničarje prepotrebni organizaciji.

V najkrajšem času je štela nanovo ustanovljena organizacija že 10.000 članov. Z nenavadnim navdušenjem je vlakospremno in vlakopospeševalno osebje razvilo agitacijo za pristop na progi. Pa tudi kurilniško in delavniško osebje je v polni meri izvršilo napram organizaciji svojo dolžnost. Tako je kmalo naraslo število članov na 27.000.

Železniške uprave (državna, kakor tudi privatne) so začele razmišljati, na kak način bi se dalo to orkanu podobno naraščanje števila društvenih članov zažeziti. Pod patronažo vlade so se počela ustanavljati razna nacionalna kategorijska društva železničarjev. In ker tudi to ni pomagalo, so železniške uprave, da prestrašijo društvene člané, počele odpuščati agilne člane v smislu § 14. službenega reda za uslužbenec odpustila precejšnje število nastavljenec, med njimi Večaja, Zavrtnika, Kopča in druge. Premeščenih je bilo približno 60 sodrugov. Pa tudi na državni železnici je bilo mnogo sodrugov odpuščenih. Ali tudi to ni pomagalo. Število članov je narasčalo od dne do dne. Zato je priskočila vlada na pomoč in s la zloglasni ministrski predsednik grof Baden in železniški minister Guttenberg povzročila razpušč železničarske organizacije.

Ali tudi s tem brutalnim aktom se ni moglo ustaviti železničarskega gibanja. Ustanovila se je nova organizacija in že leta 1900, je morala tedanja vlada priznati železničarsko organizacijo. In sedaj šele je bilo mogoče se posvetiti notranji spopolnitvi organizacije. V vsaki podružnici je bila lepo urejena knjižnica, ki ni obsegala kakor nekateri meščanske samo malovrednih romanov in pripovedi, temveč znanstvene knjige izbrane vsebine. Smelo trdimo, da so začetki socializma med Slovenci vzkli v teh organizacijah. Ker so se meščanske stranke bale, da izgube politično moč, so ustanovljale narodne, krščansko socialne in železničarske organizacije. V Trstu je ustanovil znani konfuzionar dr. Mandič Narodno delavsko organizacijo. Toda uradniki sami niso mogli potem svoje lastne moči ničesar uspešnega za svoje člane železničarje, ki pa je marsikateremu narodnemu petelinu pomagala, da je po prevratu prišel na mesto, ki ga ni ne po starosti niti po znanju zaslužil. Kaj pa so dobili ostali člani. — Obljube in samo obljube. Zveza je postala močna, dokler so mogli gospodje uradniki izvrševati še pritisk na posamezne železničarje. Ko pa tega več ni bilo in so se nehale protekcije, je pa

tudi Zvezo hudič vzel. Mednarodna železničarska organizacija je klubovala vsem preganjanjem meščanskih strank; in nikdo ne bi bil strl njene odporne sile, da niso z boljševiskim denarjem plačani brezvestni Moskovi in drugi poveljni frazerji s častikrajo izpodkopavali zaupanje delavnih sodrugov. Zanimaj je bil vsak opomin. Klic nehajte! — ni izdal. Osebnó blatenje in zahrblno obrekovanje se nadaljuje. Daries so vsi železničarji proti vsem in ravno zato ne izda nobeno prošajenje in moleduvanje ne pri direktorjih in tudi pri ministrstvu ne.

Konferenca v Celju.

Na željo sodrugov v Mariboru, je centrala Saveza železničarjev Jugoslavije, sklicala za nedeljo 6. aprila v Celju konferenco.

Ta konferenca je veljala v prvi vrsti delavskemu osebju na bivši Južni železnici, katere so se pa udeležili tudi zastopniki nastavljenega osebja.

Vse tri mariborske podružnice, so štirikrat v enem mesecu sklicale skupne seje svojih odborov, na katerih so se bavili sodrugi v pretežnem s preuredbo plač delavskega osebja. Sedaj se namreč sestavljajo pri raznih edinicah nove plačilne liste, pri čemer pa se zelo različno postopa.

Zdi se, da bodo te nove plačilne liste zelo dišale po tem, kakšen je go spod šef. Če je on bolj demokratičen, tedaj bo lista boljša, če pa bolj reakcionaren, tedaj bodo tudi plače tako zgledale. To je seveda tudi vzrok, da delavci to novotarijo različno presojujejo. Eri so muenja, da novi sistem ni slabši kot je bil stari, drugi so pa zopet silno nezaupni. V Mariborski delavnici so nove plače s prvim aprilom, to je za marec, izvedene. Delavci so sicer dosegli nekaj, kako pa so plače izvedene, — še do sedaj žal nimamo točnega pregleda. Govori se, da je načelnik mariborske delavnice imel že pred tremi meseci plače preurediti in sicer z novim letom že, da pa je toliko časa rabil. Seveda ne dobe delavci nobenega doplačila. V kurilnici v Mariboru imajo pač listo že pripravljeno, toda brez kredita. Kaj pa je z ostalimi delavci! Kdaj bodo oni dobili?

Konferenca se je tudi bavila s voznimi ugodnostimi. Nadalje se je bavila tudi konferenca s prihodnjim kongresom Saveza, ki se bo vršil na velikonoč.

Končno je bilo govora o tem, da najmanj 2/3, zlasti nižjega osebja, ni dobilo pri izplačilu na 1. aprila nobenega denarja, pač pa samo prazen račun, na katerem je stalo, da je uslužbenec toliko in toliko še nazaj dolžan. Z ozirom na to, da se velikonočni prazniki nahajajo letos v času, to je v drugi polovici meseca, ki niti tisti nimajo več denarja, ki so morda kaj prejeli — je stavil sodrug Bahun predlog, ki gre za tem, da se nemudoma podvzamejo na kompetentnih mestih koraki, da se izplača vsemu osebju, ki ni še dobilo povišanih plač ali predujmov, na račun novih plač, en predujem ki naj ne bo manjši za najzadnjega delavca ali uslužbenca, kot 250 Din. Ta svota naj se osebju izplača najpozneje 8 dni pred velikonočnimi prazniki, da si more osebje pravočasno najpotrebnejše nabaviti. Centrali se tozadevno nalaga, da se obrne na delavsko zbornico v Ljubljani, ki naj tam predloži to zahtevo, ob enem pa se naproša tudi generalni sekretariat delavskih zbornic v Beogradu, da isti podvzame korake pri generalni direkciji

drž. železnice ev. tudi pri prometnem ministru. Ta zahteva je gotovo več kot upravičena in tudi lahko izvedljiva. Železniške družine morajo saj kruha za praznike imeti dovolj, če že drugzega ne.

Apeliramo na uvidevnost novega gospoda ministra za promet.

Železničarski shod v Vuzenici.

Sodrug v Vuzenici so sklicali društven shod podružnice Saveza žel. Jug. v nedeljo, dne 30. marca. Shod, ki se je vršil v gostilni pri mostu, je bil zelo dobro obiskan. Poročal je o položaju sodrug Bahun iz Maribora. Govornik je primerjal razmere, ki so bile v naših krajih pred svetovno vojno s sedanjimi. Železniško osebje je po nepotrebnem prišlo v obupen položaj. Položaj države ni tak, da bi moral kdo kruha stradati in vendar železničarji dobesedno stradajo. Krivda leži v tem, ker naši državniiki nimajo enostavno smisla za to, da bi skrbeli za dobrobit onih, ki so faktilno stober države in to so uradniki in delavci a ne špekulanti, verižniki, navijalci cen in druga takšna soljat. Razni ministri so nešteto krat priznali, da so železničarji nahajajo že nekaj let sem v hudi gospodarski krizi. Dali so ne vemo že koliko obljub ter zagotovil, da se bo v »kratkem« obrnilo vse na bolje. Toda ministri so prišli in so šli, ostalo pa je vse pri starem ne oziraje se na to, da je draginja šla svojo pot. Ministri so dobili penzije in poslanci lepe dijete, za ljudstvo pa se niso brigali. Do danes imamo sicer še nekaj več kot obljube, imamo celo že zakon, to je pragmatika, ampak železničarji niso radi tega niti za en gram kruha na boljšem, — da celo na slabšem. Pod prejšnjo upravo, ki je itak bila prava mačeha, niso delavci morali osebno dohodninskega davka plačevati, sedaj pa, ko so postali državni, morajo tudi ta davek plačati. Toda na drugi strani niso še državni, to je namreč na tisti, kjer bi morali tudi dobiti povišane prejemke! Skratka: postali so tam državni, kjer je treba dati, a tam kjer bi bilo treba prejeti — so še južni! Skoraj vse stare pravice se jim je vzelo zato, da se jih je baje izenačilo z državnimi samo, tam kjer bi bili imeli biti deležni od države pa morajo baje čakati na ratifikacijo rimskih konvencij po parlamentu. To se pravi: čakaj osel, da bo trava zrasla. Toda gospoda »šarena« v parlamentu, ki prejema dnevno 300 oziroma 360 dinara dijet, se igra slepo miš in žre na ljudske stroške.

Koliko časa pa še? Seveda so krivi tudi železničarji — ne vsi, toda gotovo večina, ker so verjeli raznim goljufom in sleparjem, ki so vlekli železničarja ter ga odvrčali od prave poti. Zvezarji, klerikalci in takozvani komunisti, so motili in še motijo železničarje ter jim kažejo mesec v vodi. Če bi bil železničarji ostali trdni in zvesti stari svoji tradiciji, kakor so ostali naši sodrugi v Avstriji, ki niso le obdržali vse svoje stare pravice, katere smo skupno do

vojne pribojevali ampak so si pridobili še mnogo novih, med tem ko smo mi izgubili še to kar smo imeli. Danes nas je sram pred njimi. Oni so nad 90% vsega osebja včlanjeni v stari preskušeni organizaciji, imajo danes kruha dovolj, če ga tudi morajo uvažati (od nas), med tem ko mi skozi prste gledamo. Torej na eni strani huda reakcija, na drugi pa desorganizacija in resignacija — je krivo, da se nam slabo godi. Zato vabimo železničarje zopet, da stopijo v kolo, da zvežejo verigo, ki nas je tako uspešno branila. Kjer je organizacija, tam je moč, kjer je moč, tam je pravica in kjer je pravica, tam je blagostanje!

Sodrugi iz koroške proge zlasti iz Vuzenice so se pritožili, da se jim je zadnje čase zopet novo krivico prizadalo in sicer glede službe. Tako mora n. pr. oni delavec, ki opravlja čuvajsko službo, potem ko je bil 24 ur v službi kot čuvaj, to je od 7. ure zjutraj prihodnjega dne, priti že popoldne istega dne ob 1 uri na progo delat. To je: On je bil 24 ur nepretrgoma v službi in za tem reci in piši, 6 ur prost! To je gotovo barbarizam, kakšnemu ni dandanes, ko si je osemurnik prodril pot po celem svetu primere. Ali je to morda na mesto poboljšanja plač delavcem? Kaj pravi k temu uprava državnih železnic v Ljubljani? Nadalje so pokazali delavci tudi izplačilni listek, ki zgleđa nekako tako, kakor velikonočni spovedni listek, samo da je še bolj ozek. Listek ima sicer potrebne rubrike, kjer bi se moglo upisati vse kar je potrebno, toda gospoda pri sekciji v Mariboru nimajo menda »vremena« pa pišejo samo skupno svoto prejemkov, tako, da delavec ne ve, koliko je napravil nadur oziroma, koliko se mu je eventualno odtegnilo. Takšno ravnanje z delavci, se nam — milo rečeno — zdi kot nemarnost ali malouvaževanje.

Zahtevamo, da se ti nedostatki popravijo. Železničarje pa pozivljemo, da se organizirajo. Tedaj bodo tudi razne pritožbe postale nepotrebne.

Kovinarska stroka.

Ljubljanske kovinarje opozarjamo, da se bo shod, na katerem bo poročal s. Bračinac iz Beograda vršil v nedeljo, dne 13. t. m. ob 9. uri dopoldan v salonu restavracije pri »Levu« na Gospodarski cesti. Vabijo se tudi delavci drugih strok.

Odbor podr. S. M. R. J. v Ljubljani.

Muta. V nedeljo, dne 6. t. m. se je vršil redni letni občni zbor podr. S. M. R. J. na Muti, ki je bil jako dobro obiskan. Dnevni red je bil sledeči: 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 2.) Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole. 3.) Volitev novega odbora, 4.) Razno. V odbor so bili izvoljeni sledeči ss.: Poderžan Vinko, predsednik, Srebotnik Jurij, blagajnik, Ott Josip, zapisnikar, Dietinger Ivan in Jamnik Feliks odbornika. V nadzorstvo: Kumpler Rupert in Praprotnik Ivan.

Besedilo slovenskega prevoda zakona o zaščiti javnega miru in reda v državi »zadržati od dela« ni točno. Izvirno besedilo v službenih novinah, ki je edino merodajno, se glasi »sprečevati«, kar pomeni onemogočevati, preprečevati delo, torej tvorijo prestopke tega zakona, kakor rečeno le taka nasilna dejanja, ki dejansko odvrnejo delovno osebo od dela.

V tem smislu je razsodil stol sedmorice v Zagrebu v procesu zoper Trboveljske rudarje. Rzsodba se glasi, kakor je bilo priobčeno v časopisju sledeče:

Stol sedmorice v Zagrebu je ugodil ničnostni pritožbi rudarjev Trboveljske premogokopne družbe zoper rzsodbe celjskega okrožnega sodišča, ki je obsodilo rudarje na občutne zaporne kazni zaradi razširjevanja letakov, pozivajočih delavce, naj ne vstopajo v delo pri Trboveljski družbi, dokler traja stavka. Svojo rzsodbo je utemeljevalo celjsko okrožno sodišče z razlogom, da so bili z razširjevanjem letakov zadržani od dela delavoljni rudarji, kar da tvori prestopke člena 11 zakona o zaščiti javnega miru in reda v državi.

Vrhovno sodišče v Zagrebu je rzsodbe okrožnega sodišča razveljavilo

Namestniki: Verber Romau, Lipuš Ivan, Tratnik Friderik, Golin Miha in Zanc Aleksander.

S. Čeh iz Maribora je v svojih izvajanjih naglašal potrebo močne in razredno zavedne strok. organ. in obrazložil vzroke današnje krize v industriji, katere je privedla k posledicam grozne brezposelnosti, katere nam ogroža 8 urni delavnik in vse pridobitve, katere si je priborilo delavstvo potom težkih bojov. Treba bo vse sile napeti, da ohranimo to, kar imamo, zato je treba tesnega združenja vsega delavstva, da zaigramo, da nas kruti kapitalizem ne potlači v stari suženjski jarem. Jasno vidimo kam nas je privedlo bratomorno cepljenje delavskih vrst, od elementov, ki nimajo čuta odgovornosti za posledice, ki so nastale iz dela tistih, ki jih je vodila divja strast praznih fraz, nikoli pa ne pamet, ki nam kaže pot, po kateri nam bode mogoče priti do cilja potom skupnega in enotnega dela v enotni organizaciji. To kar danes proletariat doživlja so grehi nesporazuma in njegove razdrapanosti.

Sklenil se je tudi načrt za proslavo 1. Maja in da se na ta dan ima vršiti shod z dnevnim redom: Pomen proslave 1. maja.

Sodr. Čehi poda še pojasnila o načinu volitve obratnih zaupnikov, kateri se imajo voliti na podlagi zakona o zaščiti delavcev ter še ponovno pozivlja vse delavstvo, da podpira novi odbor pri njegovem požrtvovalnem delu.

Shodi.

Shodi, na katerih bo poročal centralni tajnik Saveza s. Blagoje Bračinac iz Beograda po podružnicah S. M. R. J. v Sloveniji, katere smo že dvakrat objavili v tem listu, se bodo vršili po naslednjem razporedu:

1.) v soboto dne 12. aprila popoldan na Jesenicah za podružnice Jesenice, Javornik in Dobrava,

2.) v nedeljo, dne 13. aprila dopoldan v Ljubljani,

3.) v ponedeljek, dne 14. aprila popoldan v Lescah,

4.) v torek, dne 15. aprila popoldan v Kamniku,

5.) v sredo, dne 16. aprila popoldan v Štorah,

6.) v četrtek, dne 17. aprila popoldan na Teznu pri Mariboru,

7.) v petek, dne 18. aprila popoldan na Muti,

8.) v soboto, dne 19. aprila popoldan v Guštanju.

Podrobnejša navodila za prireditve teh shodov so razvidna iz okrožnice, katero smo razposlali na vse prizadete podružnice in opozarjamo vse odbore, da se jih striktno drže.

Oblastno tajništvo S. M. R. J. v Ljubljani.

Kemična stroka.

Moste. V kemični tovarni se je v noči od 4. na 5. aprila težko ponesrečil

sodrug Anton Habjan, ki je pri nekem popravilu padel v kotel, v katerem se je kuhala lug v vročini nad 90 stopinj in se je na spodnjem delu telesa jako močno opekel, ter se sedaj bori s smrtjo. — Nekateri pravijo, da je padel vsled lastne neprevidnosti, drugi zopet, da je temu kriv mojster, kateremu je bil podrejen. Jaz pa pravim — in večina delavstva v tovarni — da je temu, kakor vedno krivo obratno vodstvo tovarne, ki se danes ne briga za drugo nego samo za preganjanje delavstva, namesto za popravo tako nujno potrebnih obratnih priprav, ki bodo, ako se jih ne popravi, zahtevale še žrtve. Radi tega pozivljamo pristojne oblasti, zlasti inspekcijo dela, da zadevo temeljito preišče in da odredi, da se upostavijo v tovarni vse varnostne naprave, da se take nesreče ne bodo ponavljale — So-trpin.

Medvode-Goričane. V nedeljo, dne 27. aprila ob 2. uri popoldne se bo vršil članski sestanek in odborova seja, kemičnih delavcev na katerem se bo razpravljalo o praznovanju 1. Maja in o razmerah v tovarni. Sodrug in sodružice, udeležite se tega sestanka polnoštevilno, da dostojno proslavimo praznik Dela. — Odbor.

NAZGANILO.

Vsem podružnicam osrednjih društev, Unije slov. rudarjev, Unije stavbiniških delavcev in železničarjem.

Podružnica kem. delavcev (steklarji) Zagorje razvije svoj društveni prapor dne 1. junija t. l. na Toplicah pri Zagorju. Vsled tega, da se zamore slavnostno razvitje prapora na čim dostojnejši način izvršiti, apeliramo na vse zavedne sodruge in sodružice, da se po možnosti v čim večjem številu te proslave udeležijo. Pri tej priliki bo tudi došleecem možnost dana biti navzočim ob proizvajanju stekla.

Sodrugi in sodružice! povabljam Vas kot proletarci trpini, da pridete k nam v našo sredino, da si podamo kot bratje naše žuljave roke. Glede polovične vožnje po železnici in glede kosa se Vam bo pravočasno poročalo. Odbor.

Stavbiniška stroka.

VABILO

na I. redni občni zbor Splošne gradbene produktivne zadruga, r. z. z. o. z. v Celju, ki se bo vršil v nedeljo dne 13. aprila ob 15. uri popoldne v prostorih hotela pri Skoberne, Ljubljanska cesta v Celju s sledečim dnevnim redom:

1. Ustanovitev Splošne gradbene produktivne zadruga r. z. z. o. z. v Celju na temelju že registriranih pravil;
2. volitev načelstva;
3. volitev nadzorstva;
4. volitev tehničnega vodje;
5. sprememba pravil;
6. slučajnosti. — Načelstvo.

Delavska zakonodaja v naši državi.

Politično oblastvo pa ima pravico nastopiti zoper stavkujoče, ki se niso v ničemur pregrešili ne zoper koalicijski zakon ne zoper zakon o zaščiti javne varnosti in reda. Avstrijski obrtni red določa v § 85 sledeče: »Če zapusti pomožen delavec imetnika obrta predčasno, brez zakonitega vzroka, zakrivi prestopke obrtnega reda in naj se kaznuje po določbah tega reda. Vrhutega ima imetnik obrta pravico, pomožnega delavca po oblastvu prisiliti, da se vrne v delo za čas, kar ga še manjka in zahtevati povračilo za storjeno škodo.«

V praksi se ta določba vobče ne izvaja, zlasti ne v slučaju, če stavka uspe. Če pa se stavka ponesreči, je delavstvo izročeno na milost in nemilost podjetniku, ki je v zmislu obrtnega reda § 82, točka I, opravičen odpustiti brez odpovedi pomožnega delavca zaradi stavke, kar se tudi brezobzirno izvaja, kakor priča zgodovina naših štrajkov.

Stavka kot zadnje bojno sredstvo delavskih vrst bodi vedno gospodarsko in socialno utemeljena, ker le v tem slučaju more uspeti in obroditi zaželjeni sad.

ter oprostilo obsojene rudarje vsake krivde in kazni z utemeljitvijo, da znači izraz »sprečevati« preprečevati ali onemogočevati delo, ne pa kakor je prevedeno v Uradnem listu za Slovenijo »zadržati od dela.«

Stol sedmorice smatra za kazniva samo taka dejanja, s katerimi se poskušajo napraviti resnične ovire, take, da bi mogle dejansko onemogočiti delo, bodisi z zastraženjem delavnic, bodisi z nevarnimi grožnjami zoper zdravje, čast in imetje, bodisi z drugimi nasilnimi dejanji.

Stol sedmorice je na stališču, da imajo delavci pravico do stavke. V nasprotju s to pravico bi torej bilo, ako ne bi smeli s prigovarjanjem, navduševanjem in širjenjem letakov organizirati in voditi stavko.

Agitiranje za stavko, bodisi na javnih shodih ali z letaki ne tvori nikakega kaznivega dejanja.

Po jasni odločbi stola sedmorice se člen 11 zakona o zaščiti javnega miru in reda v državi stvarno krije z določbo § 3 koalicijskega zakona, ki proglašja za kaznivo samo nasilno odvrčanje, odnosno onemogočenje dela.

Ta odločba je velike važnosti, ker onemogoča nadaljnja neosnovana in ne-

utemeljena preganjanja delavstva, posegajočega po skrajnih zakonito dopustnih sredstev za uveljavljenje in obrambo življenjskih pravic.

Nekatere zakonite določbe, omenjene v spisu, delavstvu ali vobče niso bile znane ali pa le površno. Potrebno je bilo zategadelj točno in jasno povedati, kaj dopušča in kaj prepoveduje zakon, ker nepoznanje zakona nikogar ne opravičuje. Kdor pozna zakon, lahko uravnava svoje dejanje in nehanje tako, da doseže svoj cilj, ne da bi ga preganjalo sodišče, ali politična oblastva.

Pred strokovnim kongresom.

(Nadaljevanje.)

Posledica tega stališča je bil začetkom marca 1920 razkol socialistične politične organizacije.

Dne 12. aprila 1920 sta se vršila socialistični kongres v Mariboru in komunistični kongres v Ljubljani.

Od 15. do 24. aprila je bila železničarska stavka.

Vladne posle je vodila v tej dobi radikalno - klerikalna Protić - Korošče-

Prispevki.

Glasom sklepa kongresa z dne 24. febr. 1924 stopijo s 1. aprilom ti le prispevki v veljavo:

- a) kdor zasluži dnevno 64 Din plača na teden 7 Din t. j. I. r.
- b) kdor zasluži dnevno od 41—48 Din plača na teden 6 Din t. j. II. r.
- c) kdor zasluži dnevno od 32—40 Din plača na teden 5 Din t. j. III. r.
- č) kdor zasluži dnevno od 24—31 Din plača na teden 4 Din t. j. IV. r.
- d) kdor zasluži dnevno od 15—23 Din plača na teden 3 Din t. j. V. r.

Sočasno se bodo na temelju novih prispevkov vzdignile brezposelne in polovalne podpore po določilih novega pravilnika.

Pristopnina znasa za vsakega novopristopivšega člana 5 Din. Po zgorajšnji tabeli se imajo prispevki pobirati s 14 tednom.

Seja centralnega odbora Unije stavb. delavcev se bo vršila dne 13. aprila ob 9. uri dopoldne v Celju. — Tajništvo.

Ljubljana. Shod stavbinskih delavcev, ki je bil sklican od Unije stavb. delavcev sporazumno s Savezom Gradjevnikih radnika Jugoslavije se ni vršil, ker ima stavbinke v rokah še neodvisna organizacija v Ljubljani, katera je v zadnjih 2 letih napravila stavbinke čisto neodvisne, da niti organizirani niso, ker so hoteli postati konsekventni na stališču neodvisnosti. Kakor izgleda je za stavbinske delavce v Ljubljani bil nauk neodvisnega komunizma korist, da so se rešili raznih frazerjev. V kolikor smo informirani Unija v Ljubljani dosedaj še ni upostavila organizacije, ker je smatrala za potrebno, da se združi z organizacijo osrednje društvo stavb. delavcev, ki je v rokah neodvisnih, da ne povzroča razkol. Sodrug Leskovek, kateri je dospel iz Celja v soboto, dne 5. aprila se je lahko prepričal, da v Ljubljani stavbinske organizacije ni. Zato bi bilo priporočljivo, da se v Ljubljani upostavi podružnica Unije stavb. delavcev. Tisti sodrugi zidarji, tesarji in kamnoseki, ki so sili komunističnih fraz, se naj obrnejo v svrhu organizacije Unije na Strokovno komisijo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. Vsak dan od 5. do 7. ure.

Monopolska stroka.

Že nad leto dni se bore monopolei za zboljšanje svojega položaja. Vlada pa zavlačuje zboljšanje, dela prazne obljube in se iz delavstva naravnost norčuje.

To je zato, ker delavstvo danes nima moči, ne v svojih organizacijah, ne v parlamentu, kjer se vlada nima bali resne opozicije in kontrole. Razume se, da se članstvo vsled tega upravičeno razburja. Da se jezi celo nad svojo organizacijo, ki stoji edina na braniku za naše pravice in skuša z nadčloveškimi naporii doseči, kar je pri sedanjem žalostnem stanju mogoče. Mi smo to vodstvu naše organizacije sporočili. Tajništvo pa nam piše daljše pismo, ki ga v vednost članstva priobčujemo.

Pismo se glasi:

Sodrugi in sodružice!
Vaše pismo smo prejeli in razumemo Vašo nevoljo. Zato Vam bomo obširneje razložili, kako je z našo organizacijo in z našimi naporii pri finančnem ministru.

Centralna uprava našega Saveza dela to, kar ji dopuščajo razmere in moč naše organizacije. Položaj organizacije ni tak, da bi dovoljeval odločnejše akcije, kakoršne bi bile pri postopanju vlade potrebne. So kraji, kjer se delavstvo preslabo briga za organizacijo. (Pismo to natančneje navaja.) Zato se moramo omejiti na intervencije.

Finančno stanje Saveza ne dopušča prepogostih potovanj tajnika in funkcionarjev. Članski prispevki znašajo v Beogradu 3 do 4 din. tedensko, v ostalih krajih pa večinoma po 1.50 do 2 dinarja. Pri tem so posamezne podružnice med seboj še oddaljene.

Uprava monopolov se okorišča s tem stanjem in dela po svojih interesih. Ona hoče pokazati čim večje prebitke, od katerih dobivajo člani upravnega odbora, upravnik, pomočnik in ostalo višje uradništvo tantijeme in reprezentacije.

Ministrstvo financ izkorišča motno zunanjo in notranjo politično situacijo zase. Ne radikalna večina, ne opozicija nimata srca za delavstvo, ampak mislita na druge stvari. Naša dva poslanca se trudita kolikor se moreta, — a njih moč je preslaba in posli preogromni.

Sedaj se vodi zopet borba med radikalno vlado in združenjo opozicijo: žal, da si tudi od tega ne moremo dosti obetati. Delavstvo bo šele takrat na boljem, kadar bo imelo samo več moči.

To vam je stanje v obče, glede povijanja pa stoji stvar takole.

Finančni minister je zahteval od uprave monopolov podatke o ceni živilskih potrebščin od 1. januarja 1923 in od 20. februarja 1924. Uprava je zahtevala te cene od tovarn. Ko jih dobi jih bo dala ministru in na osnovi tega bo ministru predlog uprave o povišanju odobrilo.

Kakor vidite, sama zavlačevanja, nič drugega. In že menda stokrat! Zato naj bo delavstvu jasno, da brez moči ne bo mogoče od kapitalistov ničesar doseči. Ta povišek bo zadnji, ako Savez ne bo jačji.

Kar se tiče odpustanja vašega delavstva, vložite proti temu pismen protest pri Vaši upravi in zahtevajte, da se ne sprejema novega delavstva, dokler ni obstoj starega zasiguran.

Kar se tiče nadurnega dela v Nišu je to tako: Niška tovarna zalaga s tobakom večje ozemlje nego vaša. Higijenske in stavbne razmere pa so tam take, da ni mogoče zaposliti več delavcev. Treba bi bilo doseči izjednačenje fabrikacije, da bi se iz vaše fabrike prenašali izdelki sem za potrebe tukajšnjega prebivalstva. Kot vzrok, da se to ne godi, se nam navajajo prevozni stroški, razlika v administraciji itd.

Za upravo Saveza monopolskih delavcev: Ristovič.

polagoma zopet vpostavljeni. Januarja 1922 se je ustanovil Glavni Radnički Savez, kot državna centrala strokovnega pokreta amsterdamske smeri. Bivše neodvisno delavstvo je jelo suovati neodvisne delavske sindikate. V Sloveniji so začele izhajati meseca aprila Delavske Novice, kot glasilo Neodvisne delavske stranke.

Po razpustu Ustavotvorne skupščine so se izvršile 18. marca 1923 volitve v zakonodajno skupščino.

Slovensko delavstvo ni dobilo pri teh volitvah vsled popolne desorganizacije nobenega mandata. Razmeroma dobro so se držali socialisti v Vojvodini, kjer so obdržali staro posestno stanje. Komunisti pa so pri volitvah popolnoma propadli, čeprav so pod novimi firmami kandidirali. V novi zakonodajni skupščini je vladal do konca leta 1923 Pašić s samoradikalno vlado. Ta doba je pomenila vsestransko utrjevanje kapitalizma in ofenzivo reakcije. Socialno politični zakoni iz prejšnje dobe se v tej dobi sicer niso ukini, pač pa sabotirali. Za večino določb zakona o zaščiti delavcev se niso izdale niti izvršilne naredbe, tako, da se niso mogle izvajati.

(Dalje prih.)

Rudarska stroka.

Javen rudarski shod v Hrastniku se bo vršil v nedeljo, dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne v dvorani Konsumnega društva v Hrastniku. Rudarji! Udeležite se shoda v čim večjem številu.

Zabukovec. Umrl je tukaj dolgoletni strojnik in paznik pri premogovniku Alojz Šprager. Postal je žrtev proletarske bolezni. Zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Bil je dober tovariš in zvest prijatelj. Ohranimo mu blag spomin.

Živilska stroka.

Resnica o organizaciji živilskih delavcev.

Po dolgem čakanju — se je na moj članek pod gorenjim naslovom v »Delavcu« zopet oglašil s. Praprotnik, v »Strokovni borbi« z dne 1. aprila t. l. S svojim člankom skuša ovreči moje trditve in je stvar navezal na dokaj široko, samo, da me prepriča, kako da sem o stvari ne podučem! Kar sem zadnjič napisal tudi sedaj vzdržujem in se ne umaknem!

Odgovarjam le na dvoje vprašanj!

Ali je centrala kriva razkolu v pekovski podružnici v Ljubljani ali pa podružnica sama? Ali je s. Praprotnik imel razlog, da otvori ogenj na celi črti živilske organizacije v Sloveniji ali pa samo v podružnici, katere je bil tudi član in katere bi moral biti tudi še danes član?

V svojem odgovoru trdi, da je podružnica imela na krmilu tudi ljudi, ki so zlorabljali mogoče tudi ne vede, ker so bili le ti bolj starega duha in se niso mogli sprijazniti z naziranjem centrale, katera je zahtevala le vztrajno delo in proletarsko razboritost za boj proti kapitalizmu — in tako so pokretu le škodovali, na mesto pomagali. Bil je pisec odgovora na moj članek, tudi član centrale — če ravno ga je podružnica izključila — in centrala ni te izključitve kar tako kratko hotela priznati. Hotela je to vprašanje razčistiti. — S. Praprotnik to dobro ve.

Iz tega je nastal celo oster konflikt med podružnico in centralo.

Vse to je nepobitno, ravno tako kot dejstvo, da je s. Praprotnik na vsak način hotel izkoristiti položaj na ta način, da je vzdignil pest, — ne toliko po podružnici, kot po centrali. On je hotel na vsak način razcepiti celo Osrednje društvo in ga potem formirati v duhu svojega političnega prepričanja, katerega sedež bi bil na Turjaškem, sedaj Marksovem trgu.

Iskal sem vse podrobnosti da ne storim komu krivice in sem se uveril ne — da mi je kdo kaj sufliral — da je res bila podružnica odnosno nekateri podružnični odborniki krivi, da je prišlo do tega, kar se je zgodilo, vendar pa nisem našel ničesar, kar bi opravičevalo nastop razbijanja celega Osrednjega društva s strani s. Praprotnika.

S. Praprotnik je imel dolžnost razčistiti podružnične razmere, ne pa iskati dlako v jajcu, potem pa voziti voz na svojo pot politike. In le to ga je v mojih očeh in v očeh vseh naših članov povsem diskreditiralo.

S tem mislim, da sem zadostil resnici na ljubo svoji proletarski dolžnosti.

V. P.

Vestnik „Svoboda“.

Novo izkaznice. Vsem podružnicam naznanjamo, da so nove članske izkaznice že zgotovljene in se jih lahko že takoj naroča pri centrali »Svobode«. — Vsled prevelikih stroškov pa smo primorani zahtevati od starejših članov, ki so pristopili še pred 1. januarjem t. l. k »Svobodi«, da doplačajo za vsako izkaznico 1 Din. Zato naj podružnice pri naročilih za izkaznice dopošljejo obenem tudi že denar. Članom pa, ki so pristopili po novem letu 1 Din ni potreba doplačati, ker za te pa velja že povišana pristopnina.

Na zadnji strani izkaznice so tudi legitimacije za posamezne odseke. Plaćevanje odsekovih članarin pa naj vidi odsekov blagajničarji sami. Izkaznice so zelo praktično in okusno napravljene in zato si morajo te izkaznice vsi člani čim preje nabaviti.

Slednjič opozarjamo še vse člane, da v kratkem izide k tem izkaznicam še brošura »Svoboda«, ki bo pojasnjevala članstvu pomen in naloge naše kulturne organizacije.

Izjava o resoluciji okrožne seje gor. podružnic, ki so jo prejele že vse podružnice, naj slednje najkasneje do 15. t. m. pošljejo na centralo. Če centrala do določenega dne izjave ne sprejme, bo smatrala, da se dotična podružnica resoluciji pridružuje.

Predavanja vadiateljskega tečaja DLE v Trbovljah dopošljemo vsem enotam v najkrajšem času, da jih vadiatelji prouče in se potem javijo izpitom.

Objave.

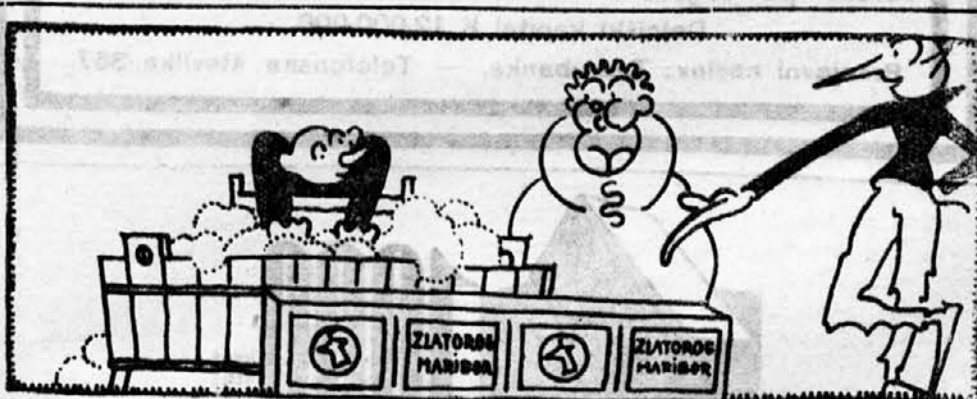
Zahvala. Podpisani se zahvaljujem sodrugom iz tovarne Indus v Ljubljani, ki so mi priskočili za časa moje bolezni z zneskom Din 212 na pomoč. Vsem darovalcem še enkrat iskrena zahvala!
Franc Starin.

Razgled po svetu.

Vso politično javnost v Evropi pretresa deloma nadebudni deloma zlokolni klic: volitve! Parlamentarne volitve so pred durmi v Franciji, Nemčiji in Italiji. Žalostno pa je, da se bodo po vsej priliki vršile v znaku nacionalne prenapetosti in gospodarskega propadanja, v kolikor se tiče splošnosti. Vsa akcija glede reparacij je padla v vodo, v splošnem pa je bila bolj pesek v oči oskodovalcem po vojni. Tudi Jugoslavija je dobila nekaj železniških garnitur in avtomobilov na račun reparacij, a kaj to pomeni z ozirom na porušena ozemlja skoro vsega Balkana!

Kaokr je bilo pričakovati, je preklani Mussolini že stegnil svoj roge proti angleškemu ministrskemu predsedniku Macdonaldu. Njegovi rogie pa so očitno še prešibki, da bi mogli naskakovati železne pesti delavskega zastopnika Anglije. Mussolini je kratkoma dal aretirati angleškega novinarja, osebnega prijatelja Macdonalda, ki je prišel v Italijo študirat socialne razmere. Državnih zapletljajev sicer ne bo, ker so Angleži prepametni, pač pa zna Mussolini lepega dne potegniti ta kratko.

Da se povrnemo na volitve v Italiji! Fašisti so jo uvedli s silno fašistovsko akcijo, ki pa ne kaže posebno dobrih institucij. Prebivalstvo se pač udaja nasilju fašistov, ki ga podpira vlada, po volitvah pa bo izpadel marsikak pristaš Mussolinijevega blagovladanja.

iii. *To milo dala teti Mici, najboljši v kraju sta perici, ta vidi pene in se čudi, kaj milo „Zlatorog“ vse nudi.*

Nadaljevanje sledi

ZANVALA.

Podpisali se v svojem in v imenu svojih otrok zahvaljujem najsrčneje vsem tovarišem in prijateljem mojega pokojnega moža oziroma očeta Alojzija Sprager, strojnika in paznika pri tukajšnjem premogovniku, za njih prijateljstvo med boleznijo, ter številne izraze sočutja ob njega smrti. Posebno se zahvaljujem ss. Francu Traterju in Alojzu Govejšeku za njih požrtvovalno pomoč. Tisočera hvala vsem, za njih sočustvanje.

Marjeta Sprager in otroci.

KINO TIVOLI

Od 10. do 12. aprila

Tiger cirkusa Farini

Priporočamo cenjenemu občinstvu

restavracijo Zlatorog

v Ljubljani, Gosposka ulica.

TOČI prvovrstna dolenska vina po nizkih cenah.

SPREJEMA abonente na kosilo. Kosilo stane brez mesa 5 Din, z mesom 10 Din.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Nežika Hočevar.

LEPOTA? SVEŽOST MLADOSTI? Pri- ljubljena vnanjščina? Vse to si lahko pri- hranite in zabranite prerano ostarelost edi- no z racionalnim negovanjem vašega obra- za, vašega telesa, vaših las in zob! Izvan- rednega delovanja so že nad 25 let priljub- ljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 di- narjev). Elza lilijno milo lepote (4 kose s

Rino „Ljubljanski dvor“.

Od 10. do 12. aprila

Nižava.

Usedelavski zlet v Ljubljani!

Tvraka

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2

priporoča za ta izlet:

Celotne kroje kot tudi posa- mezne dele za U. D. R. — Vse telovadne potrebšline: majce, telovadne hlače, čelje, dalje za moški in ženski naraščaj ter članice potrebne telovadne obleke. — Zahtevajte cenike! Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni dobavitelj potrebščin U. D. R.

pakovanjem in poštino 40 Din) in 10 od- stotkov doplatka in drugi Elza preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-košonska voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elza trg št. 334, Hrvatsko.

Aleksander Oblat

Ljubljana, Sv. Petra cesta

priporoča svojo zalogo čevljev za deca in odrasle.

MALI OGLASI**Žika**

je najboljši in najzdravejši nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovalcu.

Pražarna »ŽIKA« d. z o. z. Ljubljana.

Kaj pa je to?

naša prava domača »KOLINSKA CIKO- RIJA« izvrsten dodatek za kavo in iz- delek domačega delavca, ki zasluži, da se vporablja v vsaki varčni rodbini.

Gospodinje

zahtevajte pri nakupu samo »ADRIA« vanilni-sladkor in pečivni prašek. Od- klanjajte ničvredne ponaredbe.

Krojači in krojačice!

Razpošiljam v poljubnih modelih po meri vsakovrstne krojne vzorce (muštre) za dame in gospode. — KNAFELJ ALOJZIJ, stro- kovni učitelj za kroještvo, LJUBLJANA, Križevniška ulica šte. 2, I. nadstropje.

na Rimski cesti šte. 19.

A. Babka
Ljubljana

Kartofelna tovarna in kaligovzalca

Trgovna sika na Aleksandrovi cesti 7.

Okvirji za slike na Kongresnem trgu 13

Prodajam

vsled velike zaloge in dviganja dinarja vsakovrstno SUKNO, HLA- ČEVINO, ŠIFON, PLAVINO ter drugo manufakturno blago.

Krojači poseben popust!

IVAN KOS

Ljubljana Šiška
Sv. Petra cesta 26 Celovška c. 2

Zastonj

dobi vsak eno lepo moderno čepico, kdor naroči pri tvrdki

Ivan Šavnik, Kranj

za moško obleko 3 m lepega sukna za Din 195, 3 m boljšega sukna za Din 225. 3 m finega sukna za Din 250— in 3 10 m finega kamgarna za Din 350. Skupna klot-podloga z gumbi stane: I. vrste D 112—, II. vrste D 166—, III. vrste D 134.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu nazna- njam, da sem otvorila na novo preurejeno brivnico v Florjanski ulici šte. 10.

Točna in higijenična postrež- ba. Cenjenemu občinstvu se pri- poročam za mnogobrojen obisk.

Godnov.

F. T. GORIČAR

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priporoča vsakovrstno manufakturno blago, izdelano prvovrstno perilo itd.

Ustanovljeno leta 1852.

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska c. 8

(preje Henrik Korn)

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasi- ni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelvodov. Kopalniške in klosetne na- prave. Izdelovanje posod iz pločevine za firmež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škateji) za konzerve.

Obleke
in moderni površniki

po zelo nizkih cenah v oblačilni industriji

A. KUNC

Ljubljana, Gosposka ul. 7

The Rex Co.

Ljubljana, Gradisce šte. 10

Telefon št. 268.

Najboljši pisalni, razmnoževalni in kopirni stroji. Vse pisarniške potrebščine.

ZADRUŽNA BANKA

v Ljubljani, Aleksandrova cesta šte. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice: obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.

Je poplačan trud in delo gospodinje, ako pri pranju uporablja dosledno

samo

MILO „GAZELA“

Zajamčeno nepremočljive dežne plašče

iz prvih angleških to- varen od Din 350 do Din 800 nudi tvrdka Drago Schwab Ljubljana, Dvorni trg 3

Zastonj

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kle- parska, kotlarska, ko- vinostiskarska, ter klju- čavničarska dela in dru- ge predmete pri zadrugi

Jugometalija

r. z. z o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Telefon št. 729.